

ВСТУПНЕ СЛОВО

Коли я вперше почув про Хав'єра Гонсалеса-Косту і його поетичну збірку «Біле полотно», присвячену теперішній війні, я просто не йняв віри: як поет далекої від нас Каталонії міг так щиро і глибоко перейнятися долею України і стражданнями нашого народу? Тим паче, що в Каталонії Росія завжди здійснювала активну культурну експансію, демонструвала свою прихильність до цього краю не без потаємної думки підточувати політичну єдність іспанської держави, сподіваючись, що російська культура приховає криваву сутність «таємничої російської душі». Потім я прочитав збірку і був вражений, по-перше, самим задумом автора — написати поетичний щоденник війни, по-друге, гостротою і багатогранністю сприйняття нашої воєнної дійсності, палким співчуттям до наших громадян, змушених шукати порятунку від воєнних жахів у Каталонії. Саме це й становить особливість цієї збірки. За словами Манеля Аліаса Торта, відомого каталонського журналіста, автора репортажів про початок великої російсько-української війни і автора передмови до каталонського видання збірки Хав'єра Гонсалеса-Кости, «про війну завжди розповідали з бажанням потішити вуха інших людей. Думаю, саме такою була ідея «Гліади»... Хав'єр Гонсалес-Коста повів тепер далі класичну традицію, але здійснив у ній абсолютно новаторський поворот». Про це дуже добре розповів і сам автор у передмові до своєї збірки.

Хав'єр Гонсалес-Коста народився 1967 року і є тепер відомим каталонським письменником, актором і активним культурним діячем. Публікував поезію, книжки для дітей, короткі оповідання і театральні п'єси. Вивчав економіку, працював у фінансовій сфері і в корпоративній періодиці, здебільшого беручи інтерв'ю, а також участь у культурних і благодійних заходах. Його театральні п'єси ставили в багатьох містах Каталонії, він опублікував кілька поетичних збірок, зокрема й запропоновану увазі українського читача. Писав тексти пісень і музичних спектаклів, зокрема написав гімн на честь 125-річчя футбольного клубу «Барселона», був лауреатом різних літературних премій. Член асоціації письменників, які пишуть каталанською мовою.

Хав'єр Гонсалес-Коста не тільки видав свою поетичну збірку, а й організував цілу низку презентацій книжки в різних містах Каталонії, а також у Мадриді та Андоррі, не раз зустрічався з представниками української громади в Іспанії. Його збірка водночас і суто особиста, це справжній щоденник зраненої душі, і водночас заклик до всього людства схаменутись, збагнути жахіття російського геноцидного варварства й засудити його. Інколи в його поезіях проступають і нотки відчаю, як, можливо, й нині в багатьох наших громадян, але це стан минуший, перемагає все-таки віра в людяність людства.

Петро Таращук.

ПЕРЕДМОВА АВТОРА

24 лютого 2022 року було першим днем решти мого життя. То була особлива мить, фінал етапу, якого чекали з радістю, який я хотів відсвяткувати без комплексів і про який хотів лишити, починаючи від тієї миті, свідчення у вигляді щоденника почуттів, і я навіть не уявляв собі, ані яким він буде, ані коли закінчиться.

На жаль, того самого дня Росія напала на Україну, і ця огидна подія, абсолютно невиправдана, ганебна і така, що й уявити собі не можна, у Європі XXI сторіччя, – якими наївними можемо ми стати! – призвела до емоційного шоку, що радикально змінив напрям цієї хронологічної оповіді, яка мала починатись як інтимні, суто особисті нотатки, але, обернувшись у ці, такі непоетичні вірші, зрештою стала спонтанною, абсолютно суб'єктивною і вкрай інтимною хронікою теперішньої війни, пережитої на відстані й серед сповненого суперечностей затишку мого дому завдяки сповненим гуманізму повідомленням деяких гідних довіри журналістів.

Твори, що містяться в цій збірці, яка почалася з російської навали і закінчилася на свято Сант-Жуан (рівно через чотири місяці після нападу, а тим часом минулої неділі генеральний секретар НАТО Єнс Столтенберг в інтерв'ю німецькій газеті "Bild" підтвердив, що «війна може тривати роки»), – це сирі, необроблені вірші, де чергуються конкретні образи

війни та її наслідків зі спонтанними рефлексіями, моральними сумнівами, нав'язливими страхами та іншим похідним від них психічним дріб'язком; вірші писані щодня, день у день, уночі і тоді, коли набігали слова.

Поезія — це натхнення, це річ певна і очевидна, але не тільки це. Ми всі, поетеси і поети, знаємо, що натхнення — головний компонент, авжеж, але потім потрібна добра кухня, щоб подати готову страву. І все-таки я не хотів, щоб у даному випадку це було абсолютно так.

Це вірші без приправ, без підсолоджувачів, без гастрономічних тонкощів, бо прагнуть максимально зберегти гіркоту того, про що розповідають, і необхідну ядучість, щоб не забути, на що ми здатні як вид, дарма що недоречна гримаса скривлює нам обличчя й неминучі сльози затуманюють зір і засмучують душу.

Не знаю, що вам може дати ця така непричесана поетична збірка і чи взагалі вона здатна дати що-небудь. Я не знаю і не знатиму, чи я досить близько підступив до фактів, по яких пливуть мої вірші, бо ті факти для вас не дуже очевидні, і не знаю, чи це лише абстрактна й нудна писанина, що знай повторюється й ненастанно товче те саме. Як бути щирим, я не знаю, але мені ця збірка дала змогу усвідомити своє боягузтво і спокутувати увесь сором, роздратування і гнів, що їх породжують у мені наше лицемірство і породжене та оголене людське зло.

СПОВНЕНИЙ ЗНЕВІРИ
ПОЕТИЧНИЙ ЩОДЕННИК
ВІЙНИ В УКРАЇНІ

ДЕНЬ 1

24 лютого 2022 р.

Решти життя мого початок нині.
Момент веселощів і щастя,
якому я хотів радіти
на хмарі в небі,
на хмарі, що моя,
на гарній хмарі,
де всі ми живемо;
вона недосконала,
хоч тільки трохи їй бракує.

Росія вдерлась в Україну нині.
Ганебний день і смутку повний.
Копняк важкий
в живіт летить,
щоб я упав
з оманливої хмари,
де ми більш-менш усі
довіку сподіваємось прожити.

Наївні ми, дурні або невігласи,
Не хочемо ми бачити —

або змиритись —

що хмара — це пара,
а пара — це дим,
і під ногами в нас, —
єдине, що тут є.

ДЕНЬ 2

25 лютого 2022 р.

Із танками конвої залізничні
прямують до мети;

я, приголомшений,

дивлюся,
та досі ще

не вірю.

Земля двигтить.

По рейках смерть вже котиться.

ДЕНЬ 3

26 лютого 2022 р.

Незграбні рухи панцерного монстра, –
орієнтації мов брак, –
в ріденькому машин потоці,
які, не знаючи, який кінець чигає,
і далі сновигають поряд...
– немов газелі,
що бачать, сторожкі й голодні, лева,
що заховавсь в савани травах,
та замість миттю утікати
їх попри небезпеку
інстинкт веде
і далі знай вперед, –

...аж поки кинувся той танк,
мов дикий звір буквально,
на бідолашне авто,
що випадкове їхало
невдалої-бо миті
попереду страховиська.

Яке страховисько!

І люди, що те бачать,
не ймучи віри, зойкають у відчаї
і безпорадно плачуть
перед жорстокістю такою.

Лиш зло людське
долати здатне апетит
у мить убивства.

ДЕНЬ 4

27 лютого 2022 р.

Не виростуть метелики
із гусені залізної,
безплідної, безживної,
вагітної жахіттям,
що вервечкою суне,
плюндруючи усе.

Немає тут метеликів
й нічого романтичного,
одна лиш є метаморфоза:

смерть.

ДЕНЬ 5

28 лютого 2022 р.

Якщо пожежі
узимку гаснуть,
мир має заясніти,
коли нема війни.

Але у нас і далі
прикутий зір до пупа
й морозива з трьох кульок
із шістьома смаками,
що тане в пучках пальців,
а вовка вух
не бачимо

і бачити не хочемо.

Тримаймо вогнегасник наготові,
не забуваймо Шапочку Червону.

ДЕНЬ 6

1 березня 2022 р.

І діафрагма випнулась,
слова із вуст вже рвуться,
впереміш, так, із жовчу
і рештками всього, що ми ковтнули
й перетравити нам несила.

І тяжко й прикро
поезію у тацю
обертати.

ЗМІСТ

Вступне слово	3
Передмова автора	5
Сповнений зневіри поетичний щоденник війни в Україні.....	7
Ні війні	17
Маніфест підтримки українського народу	30
Знову чути сирени повітряної тривоги в давній Європі	63
Епілог	142